

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Janus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában.

68. szám.

BRASSO, Kedd, június 16-án.

I-ső évfolyam 1885.

Brassómegye és a kultur-egylet.

II.

Mult cikkünkben kimutattuk, hogy a megye határozatában a szász és román nemzetiségi ellenszenv jutott kifejezésre, és miután ezen határozat mint az állandó választmány indítványa terjesztetett a megyegyűlés elé, igen természetesnek és helyén levőnek találjuk, hogy az állandó választmány indítványának előterjesztése után azonnal Koós Ferencz tanfelügyelő ur szólalt fel az indítvány ellen.

Természetes és helyes volt ezen felszólalás, mert tanfelügyelőnk magyar ember létre azonnal átértette az indítvány igaztalan voltát és mert ismervén az itteni viszonyokat, éreznie kellett, hogy felszólalni és pedig magyar részről felszólalni kötelesség is.

A tanfelügyelő ur felszólalásában igen korrektül és nyugodtan emelvén ki a közművelődési egylet hatáskörét, mindent megtett arra nézve, hogy a kérdelyeket az egylet működése tekintetében megnyugtassa és ezen eljárása, valamint az, hogy kiemelte, miszerint e megye 30.000 magyar lakosa joggal elvárhatja, hogy a közművelődési egyesület támogatása meg ne tagadtassék és hogy indítványozta, miszerint a megye az alapító tagok sorába lépjen be, — a mi köszönetünket és a közművelődési egyesület elismerését vivta ki részére.

De hiába! A tanfelügyelő ur beszéde jó és helyén lett volna higgadt és józan ellenfelekkel szemben, de nemzetiségi elkapottságban szenvedő tulzókkal szemben szavai csak nagyobb izgatottságba hozták azon különben is mindig harczra kész vakondokat, melyek sötétben végzett munkájukat saját reputációjuk érdekében védelmezni kénytelenek aztán nyíltan is.

A tanfelügyelő ur után a szász néppárt vezérszónokának engedte át a szót Lengeru ur, — engedte át, mondjuk, mert benne már hetek óta forrtak a szebbnél-szebb szavak; és Schnell ur beszélt úgy, a mint ezt ezen részről már megszoktuk.

Az ő kételyeit — mondta — sem tanfelügyelő, sem miniszter, de még az ur Isten sem tudja eloszlatni, és én ezt el is hiszem, mert hiába, ha egy nemzet vagy egy egyes is évszázadok óta beleélte magát a kételyek töm-

kelegébe és abba magát mind jobban belesodorja, nem is csoda, ha mindenben kételkedik, csak magában nem.

A szászok ma már vezérférfaik által oda dressziroztattak, hogy mindenben kételkednek, mi magyar és mindent hisznek, a mi német; és higgyék meg a vezérférfaik, hogy ha valamikor ők maguk magyarul találnának szólni a néphez (mi persze lehetetlen, mert ettől félve, nem tanulnak ők maguk sem magyarul), a nép őket sem értené meg és megkövezné, és nagy szerencse lesz reájuk nézve, ha a feltámadáskor németül fogják őket sirjukból felhívni, merth a magyarul hívják, a feltámadásban is kételkednének és örökre halva maradnának, mi kár volna!

De hagyjuk a kételyeket, hisz ezek csak bevezetésül szolgáltak a beszédhez, és térjünk át arra, miben Schnell ur nem kételkedik s mit azon szavakkal fejezett ki, hogy nekik — t. i. a szászoknak, mert ne feledjük, a megyegyűlésen és bárhol a vezér mindig nem a maga nevében, hanem az egész szász nemzet nevében szólt — nincsen szükségük hazafias iratokra és nem szorultak arra, hogy hazafiságra tanítsák, mert . . . ők elég jó hazafiak.

Hogy hazafias iratokra és arra, hogy hazafiságra taníttassanak, a szászok nem szorultak, ezt mi régen tudjuk, mert hiszen ők a saját inyök szerinti hazafias iratokat és a hazafiságot a nagy Németországból szokták maguknak importálni és pedig nagy mennyiségben, mert ott oly bővében vannak az eféléknek, hogy még reá fizetnek, csak hogy onnan exportálják, a szászok pedig sokat tartván a takarékosagra és olcsóságra, a hazafiságot és hazafias iratokat is onnan hozzadják, a hol az olcsóbb.

De hogy aztán ezen Németországból exportált hazafiság milyen? — azt tudjuk, mert látjuk, hogy minden egyébre jó, csak arra nem, hogy valakit jó magyar hazafivá tegyen.

Azt mondja továbbá szónok, hogy nem szorultak arra, hogy hazafiságra tanítsák és épen a magyaroktól nem fogadják azt el; és ez a legőszintébb nyilatkozat, melyet egész beszédében tesz és a mely nyíltságért köszönettel is tartozunk neki, mert ezen nyilatkozat világítja meg a szász vezérférfaik egész gondolkodásmódját és akaratát.

„Ők nem szorultak arra, hogy hazafiságra tanítsák“, vagy azért nem, mert a magyar hazafiságról tudni sem akarnak, vagy azért, mert már annyira teleszították magukat német hazafissággal, hogy beléjük magyar hazafiság nem is fér többé; „és legkevésbé fogadják el a tanítást ez irányban tőlünk“, vagy azért, mert félnek, hogy sok verést kellene kiállaniok, míg a német hazafiság helyett a magyart tanítanók beléjük, miután a német hazafiságot előbb ki kellene úzni belőlük, — vagy mert attól tartanak, hogy a magyar hazafiság jobb és célszerűbb lévén a németnél, ha a szászok a magyar hazafiságot tőlünk megtanulnák, első sorban a vezéreket köveznék meg, kik őket annyi időn át azzal ámitották, hogy jó nemzetiségű csak az lehet, ki rossz hazafi.

Van végül szónoknak még egypár szava, melyek megérdemlik, hogy kiemeltessenek, és ezek azok, melyekben hangsúlyozza, hogy hazafias iratokra stb. a románoknak sincsen szükségük.

A szász néppárt vezére tehát saját pártja ügyét már a románokéval azonosítja és így önmaga beismeri és igazolja azon régi feltevésünket, hogy mindenütt ott, hol magyar érdekekkel, magyar hazafissággal kell szembeszállni, a szászok a románokkal kezdet fognak, velük egyesülnek ellenünk; és ezt jó tudni nekünk, mert így legalább tisztában vagyunk azzal, hogy hol kell keresnünk ellenfelünket a jelenben és esetleg a jövőben is.

Az egyedüli, mi csodálkozásunkat felkelteni képes, az, hogy a románok oly kiváló vezetők mellett a szász vezérekre is szorultak és hogy a szász-párt vezérei a románok viszonyait, óhajait és szükségleteit oly rövid idő alatt oly alaposan megismerték és kitanulták; mindkettőnek magyarázata azonban valószínűleg abban lesz feltalálható, hogy ezen vezérek egy iskolát járnak és egy követ fujnak.

Szeszadó visszatérítés. A pénzügyminiszter a következő körrendeletet intézte valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságokhoz: A szeszadóról, valamint sajtolt élesztőnek a szesztermeléssel együttes készítésének megadóztatásáról és a sajtolt élesztő után eső behozatali vám felemeléséről szóló 1884. évi XXI. t. cz. végrehajtása tárgyában 1884. évi július hó 25-én 37,885. sz. alatt kiadott utasítás 3. §-ának 3-ik pontja (Magyarországi Rendeleték Tára 1884. évi folyam 966-ik

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Bürger Ágost.

— Beszély. —

Baráczy Sándortól.

(Folytatás.)

A kertbe lépő két társnak láttára az egész társaság mintegy felvillanyozva pattant üléséből föl, s kezükben a sörös kancsókkal ez örökszerű dalra gyujtottak mindnyájan:

Gaudeamus igitur . . . !

Kölcsönös kézszorítás után az ujon érkezett társak helyet foglaltak a többiek között; Bürger Cramerter és Hahnhoz csatlakozott, Hölty szerényen Miltner mellé ült, de az udvarias Boie maga mellett jelölt neki helyet s gyöngéden átkarolva a köhécselő beteget, részvéttel kérdezősködött hogyléte felől.

— Én jobban érzem magam, mint hiszitek, felelt Hölty erőltetett mosollyal. Főleg körötökben elfeledem minden bűm, bánatom.

A társalgás élénkülni kezdett. Bürger volt a szóvivő. Csak amugy peregett ajkán az élcz meg az adoma.

Beszélt halli életéről, s a hirhedt Klotzról, ki az éji tivornyát tartotta leghelyesebb theologianak. Ennek köszönhetette, hogy Göttingába költözött jogra, műzsák és derék barátok körébe.

— Hadd azt, szólalt fel Hölty Herik, olvasd föl inkább új költeményedet, melynek élvezetere engem idecsábítottál.

— Halljuk Bürger versét! kiáltanak mindnyájan egyszerre föl. S Bürger Ágost ihletett komolysággal vont zsebéből egy rücskös papirdarabkát ki s olvasni kezdé mélycsend közepett azt a balladát, mely a német irodalomfejlésre új hajnalt deríteni volt hivatva:

Lenore!

Lenore reggel felriad

Nehéz sötét álmából:

„Hűtlen vagy, Vilmos, vagy halott?”

Még meddig késel távoll! —

Gördülékeny verselés, zengzetes hangutánzás, meglepő gondolatmenet jellemzé a lángész eme ritka becsü szüleményét. Már elhangzott az utolsó verssor, s még mindig áhitatteljes csendben ringatóztak a meghatott kedélyek. Annál nagyobb tapsviharba tört ki aztán a bémészködő társaság. Össze-vissza-ölelték, csókolták a szerzőt, ki lángoló tekintettel állott az estpir felhomályában, mint a ragyogó hajnalcsillag halványuló társai közepett.

1772-ben Bürger elfoglalta Gelliehausenben járásbírói állomását; négy évvel később az ősz hulló levelei Hölty sirján hervadtak; a fiatal baráti kör széteszött; kit az élet vihara sodort magával, kit

a mindennapiság egyhangu tűzhelye némitott el. A „vihar és szilaj vágy“ korszakát Klinger Miksa féktelen lantjával felébresztette, de egy sem hatott a költészetre annyira, mint Bürger. Az ő nyomán haladtak azok, kiket költőfejedelmeknek szokás hívni. Ő szegény ültetett, s mások arattak babért; őt szemelte ki a muzsák istene hivatott hírnökévé, — s az irigy sors napszámossá aljasította le! A szerelem, melyet oly lelkesen énekelt meg, döntötte őt nyomorba. Nem a rózsáiból jutott ki neki, hanem sebző töviséből.

Vannak emberek, kiket nem az elv, hanem a percz szeszélye vezet, Bürgert is. Ez az lángészek átka. Az egyhangu falusi élet nehezen feleltetvé vele a vitor göttingai társalgást. Másfelől magány után vágyott, távol az emberektől, hogy gondolatainak átengedve magát, bebarangolja a költői képzelem rózsás világát. Niedeck váromjai, közel Göttingához, képeztek kirándulásainak kedvenczhelyét. Az a vár, honnan hajdan az oriaslány danolva lebegett a völgybe, hogy játék gyanánt kötényébe söpörje a szántóvető pórt ekefogatával együtt, az a vár végzetteljesen befolyt Bürger életére.

Vasárnap volt. A 27 éves költő egyik hivatalnoktársával a romok között andalgott.

(Folytatása következik.)

oldal), egyetértőleg az osztrák cs. kir. pénzügyminiszteriummal, részben akkép módosították, hogy az ólom-cukor készítéséhez használt legfeljebb harminczhárom (33) hektoliter szeszfokkal számítható a készített ólom-cukor minden 100 kilogrammja után.

A magyar nyelv az idegen ajku népiskolában.

— Trefort rendelete. —
(Vége.)

7) A mely magán iskolák az 1879. évi XVIII. t. cz. 5. §-ának meg nem felelnek, azokkal szemben a törvény 6; §-ának 4-ik pontja értelmében szigoruan kell eljárni.

7) Az 1879. évi XVIII. t. cz. 6. §-ának 2. pontjában foglaltak értelmében . . . a népoktatási tanintézetek tanterveit bekívánván, vizsgálja meg, hogy a magyar nyelv azokba a törvénynek megfelelően kellő kiterjedésben vétezt-e fel, s legyen gondja arra, hogy a magyar nyelv az iskolákban miként taníttatik. Mivel pedig a nem magyar tannyelvű népiskolák tantervét megállapítottam és az illetékes hatóságoknak annak idején megküldtem, . . . különösen figyelmet fordítani tartozik azon körülményre, vajjon a népiskolák tantervei az 1879. évi XVIII. t. cz. 4. §-ának utolsó pontja szerint az általam kiadott tantervhez alkalmaztattak-e.

8) A nem magyar tannyelvű tanító és tanítónképezdékre nézve . . . a törvény 1. és 2. §§-ai, valamint a 6. §. 1. pontjában foglaltak alapján az elől említett »Utasítás« II. fejezete értelmében eljárva, a tapasztaltakról jelentését megteszi.

Az 1879. évi XVIII. t. cz. 6. §-ának 1. pontja értelmében érvénytelen és semmis mindazon tanítói képesítő oklevél, mely nem magyar tannyelvű tanítóképző intézeteknél 1882. évi június hó 30-tól fogva a kir. tanfelügyelő vagy általam kinevezett helyettesének aláírása nélkül adatott ki, és egyáltalában érvénytelen a törvény 2. §-a értelmében, mindazon tanítói oklevél, mely az említett határnaptól fogva oly egyénnek adatott ki, a ki a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira el nem sajátította, hogy azt a népiskolákban taníthassa.

9) A mely népoktatási tanintézetben a tanterv megállapítása, a tanító képesítése vagy a magyar nyelv tanításának eredménye az 1879. évi XVIII. t. cz. követelményeinek meg nem felel, azon tanintézet törvényszerű rendeltetésének eleget nem tehet s a hiányok haladéktalan pótlására van szükség.

Miért is az egyházi főhatóságokat egyidejűleg felszólítottam, hogy az előzőekben foglaltak szerint azonnal tegyék meg a kellő intézkedéseket és . . . az 1879. évi XVIII. t. cz. végrehajtásában támogassák, hogy a tanintézetek az 1884. tanévre a netalán tapasztalható bajok orvoslása után kezdhessék meg működésüket.

Ha azonban a hiányok pótlására mindaddig mi sem történnék, úgy az 1879. évi XVIII. t. cz. 6. §-ának 3. pontjában foglalt határozott rendelkezés szerint az 5%-os iskolai adó kivétele fog elrendeltetni.

Azon tanítók, kik nem magyar állampolgárok, magukat honosíttatni tartoznak, szintugy kötelesek azok, kik külföldön nyert képesítési oklevéllel bírnak, a megszabott pótvizsgák letétele után oklevelüket nostrificáltatni. Ezekre vézve 1881. évi. 4832. valamint 1882. évi 16863 és 18257 számú körrendeleteimben részletesen intézkedtem.

10) Az 1879. évi XXIII. t. cz. végrehajtása gyorsan és pontosan foganatosítandó az . . . itt megadott utasítások értelmében.

Felhivom tehát, hogy ezen rendelet vétele után rögtön tegye meg a megfelelő intézkedéseket s azok eredményéről jelentését és javaslatát a rendelet minden egyes pontjára nézve a jövő tanévi szorgalomidő megkezdése előtt okvetlenül mutassa be, tudomására hozván azt a közigazgatási bizottságnak is.

Az ideiglenes iskolalátogatók számára leendő megküldés végett ezen rendeletről megfelelő számú példányt ide melléke'lem.

A járási szolgabírák és a rendezett tanácsú városok polgármesterei a közigazgatási bizottságokhoz egyidejűleg intézett rendelettemmel értesíttetnek.

Budapest, 1885. május 28-án.

Trefort, s. k.

E fontos rendeletről legközelebb visszatérünk.

Német ipar és tőke Erdélyben.

Gróf Schweinitz Gyula, megyénk közgazdasági előadója jeleleg fejezte be körutját, melyet a nagyméltósági kereskedelmi miniszter ur megbízásából Német-honban tett.

Czélja a körutnak tanulmányok tétele, továbbá iparunk fejlesztése czéljából idegen szakértelem és tőke bevonása hazánkba.

Előkelő német lapok több érdekes czikke behatóan és rokonszenvesen foglalkozik ez eszmével; ki-vonatban közöljük.

Ime, egy újabb példája, hogy minő ellenségei vagyunk a német kultúrának! Így például a »Hallische Zeitung« »A német ipar kilátásai Erdélyben« czimen így ír:

»Egy némettől, a ki harmincz évnél régebb idő óta él Magyarországon, az ottani viszonyokkal teljesen pártatlanul áll szemben s azokat alaposan ismeri, vesz-szük fenti tárgyról a következő fejtegetést, melyet örömmel közlünk olvasóinkkal . . . 1848. előtt az erdélyi felsőbb hatóságok hivatalos nyelve a magyar volt, az országgyűlésen csak a magyar nyelv használtatott s a szászoknak, kik a guberniumnál szolgáltak vagy a legfőbb országos törvényszéknél voltak alkalmazva, tudniok kellett magyarul; akkor nem létezett gyűlölet magyarok és szászok között s ha a magyar viszonyokat csak kissé jóakaró bíráltnak vetjük alá, úgy be kell ismernünk, hogy egy országban, hol sok nyelv használtatik, a hol annyi különféle néptörzs él egymás mellett, mégis csak kell egy állam nyelvnek uralkodónak lenni.

Körülvéve nagy és hatalmas népcsaládoktól küzd a magyar faj létjogosultságaért, halad a műveltség útjain s igaztalanság volna ezen tiszteletreméltó törekvést kicsinyelni.

Azon német nevek, melyeket ma a magyar országos kiállítás katalógusaiban találunk, többnyire oly családok nevei, melyek több év, sőt évszázadok óta magyar honosak; ki rója fel bűnül a Németországba bevándorolt francziáknak, hogy németekké lettek és 700 év óta még sem kellett egyetlen szásznak sem feladni nemzetiségét.

Távol tőlem a szándék, bármikép is megátadni a szászokat, de nem hallgathatom el azon óhaj, bárha végre békésebb idők következnenek be s utat törne magának Németországban is azon meggyőződés, hogy az erdélyi szászokon, kiknek az összes német kultúra s irodalom korlátlan rendelkezésükre áll, kik előtt a német műveltség vívmányai s német haladás idegen nem maradhat, leginkább az által lehetne segíteni, ha azt gazdasági elmaradottságából ki lehetne rántani.

A németeknek Erdélyben elég eszköz áll rendelkezésre, hogy kulturájukat fentartsák, hisz a német kultúra iránt minden józanul gondolkodó magyar ember tisztelettel viseltetik, hisz a német nyelv köteles tantárgya a magyar állam minden középiskolájának.

Az erdélyi szász néptörzs — fájdalom — gazdaságilag hátramaradott s sokkal jobb volna, ha Németországból ideális rokonszeny-nyilvánulások helyett ezen a téren jönnének segítségökre.

Itt német ipart kellene meghonosítani, itt állítani azon gyárakat, melyeknek készítményei nem magában az országban, hanem a közel keleten is találának dus fogyasztást és sokféle értékesítést.

A szászoknál az ipar, ép úgy mint a mezőgazdaság — fájdalom — az ujkor haladásai mögött maradt el s ha Erdélyben, nevezetesen Brassó környékén rendeztetnék be a fa- és anyagipar, a porcellán gyártása, durvább gyapjuszövetek készítése, kötélverő munkák, gazdasági és egyéb gépek gyártása, valamint a gyapot-ipar s általában mindazon iparcikkek előállítása német vállalkozók által, a melyeknek kelendősége a keleten biztosítva van, a nélkül azonban, hogy ez által a német iparnak komoly versenytársa támadhatna, úgy Németországban meg lehetnek arról győződve, hogy ezen törekvéseket a magyar kormány minden lehető jóakarattal fogadná s az esetleges vállalatok mindazon kedvezményben részesülnének (adómentesség, vám- és szállítási kedvezmények stb.) melyeket a törvény megenged s a melyek felől minden osztrák-magyar konzulátus részletes felvitágosítást ad.

Hiányokat és károkat az erdélyi szászok leginkább csak gazdasági hátramaradottságuk által szenvednek és német ipar ezen néptörzsnek sokkal többet fogna segíteni, mint bizonyos más ideális törekvések, melyek az erdélyi szászoknak sokkal többet ártanak, mintsem Németországban hinnék.

Épen ezért szenteltessék a távol délkelet ipari fejlődésének több figyelem, talán hasznosabbak ily törekvés-k, mint általában vélik.

Ez a »Hallische Zeitung« czikke. — Még sok szöveget ír gróf Schweinitz ezen eszméjéről a »Schwäbischer Merkur« és »Stuttgarter Tageblatt«, de ezekről csak jövőre.

Városi perek.

X.

Navrea György brassói lakos több legelőt és mezőt birt bérben Brassó városától, és habár egy ilyen legelő után 1878. évi január 1-től fogva 1880. január 1-ig egy fillért sem fizetett, — a város öt nyugodtan hagyta a bérletben, miglen 1880. márczius 30-án a három évi bérletért beperelte.

Ugyanezen Navrea a Pojánában haszonbérben tartott »Logofett« nevű mezőért szintén három évig nem fizetett haszonbért és csak három év mulván lett beperelve.

Hogy mennyit kapott ettől az időközben teljesen tönkrement embertől a város, azt nem tudjuk, de hogy sokat vesztett nála a város, az kétségtelen.

Im kérdjük: miért hagyta a város nála a bérleti tárgyakat három éven át haszonbér fizetés nélkül? — hol volt három éven át a felügyelet és az ellenőrzés?

Ki oka mindennek és ki kártalanítja a várost? Avagy a t. polgármester ur szavai elegendők a kár pótlására?

XI.

Dávid István hosszufalusi lakos bérben birta Brassó városától a hosszufalusi 2-ik őrlő malmot 1878. május 3-tól 1882. október 31-éig, évi 725 frt haszonbér mellett. — Nem fizetvén 1879-ben haszonbért, 1880-ban bepereltetett és a malom bérő kárára és költségére tovább adatott haszonbérbe; de 725 forint évi haszonbér helyett az újabb árverésnél a legtöbbet ígérő 455 frttal kapta a malmot. Erre a város az első év első felére eső 135 frtnyi differencia erejéig beperelte Dávid Istvánt. De a város első- és második bíróság feltétlenül el lett utasítva keresetével és köteleztetett alperesnek 42 forint 75 krnyi költséget megfizetni.

Hogy Dávid István megfizette-e a hátralékos 100 frt 98 krt, azt nem tudom; de hogy a város e bérlet tárgy után 1879. szeptember 25-től 1882. október 31-ig évenként 270 frtot vesztett, az kétségtelen.

Ki okozta e kárt és ki kártalanítja a várost?

—X.—

Az iparos tanoncok vizsgája és munka-kiállítása.

(Vége.)

Ily előzmények után 19 csizmadia, 33 cipész, 8 szabó, kevesebb pék, kötélverő, kárpitos, rézműves, kovács, szűcs, pléhes, kerekas, kádár, kefekötő, reszelővágó, fodrász, asztalos, lakatos és aranyműves munka állítatott ki összesen 90 tanonc által, mely tárgyak igen ügyesen és áttekinthetően voltak elrendezve az egyes szakok szerint. A kiállításnak legérdekesebb tárgya volt egy 24 személyre igen jó móddal és csinosan elkészített franczia kihuzós asztal Barabás Károly műhelyéből, egy mosdó szekrény Becző Imrétől, egy divány Stepanektól. Voltak továbbá szűcsmunkák A. Vitéz és Reiner Istvántól szabó-munkák Schwarze és Bartha s Kropacs F. műhelyéből stb.

Nem mulaszthatjuk el gratulálni az igazgatóság-nak azou tapintatos eljárásáért, mely szerint a kiállított munkák megbírálására szakértőket kért fel az egyes társulatok kebeléből. Ezen ténye által újabb bizonyítékát adta annak, hogy nem tulajdonít magának mindentudóságot, — s hogy az ügy érdekében szívesen veszi a támogatást épen onnan, a honnan az leginkább várható, t. i. az ipartársulatok elnökségétől. Bizonyítékát adta egyszersmind az iparososztály iránt érzett tiszteletének és bizalmának is.

Szombaton délután 3 órakor gyűlt össze a bíráló bizottság, melynek tagjai voltak: elnök dr. Otrobán Nándor, az állami iskola gondnokság, mint az ipariskola felügyelő bizottságának elnöke, jegyző Killyéni Endre, az ipariskola vezetője. Továbbá: Orbán Ferencz, az állami iskolák igazgatója, Roth Mihály, Ulbrich Antal, Bartha István szabók; Kóródi Mihály Dónát János, Szénási Sámuel, Vén F. István csizmadia; Welzel János, Veres György, Miess János cipészek; Por Károly és Anzer József asztalosok; Sebestyén Ferencz és Zerbes F. kovácsok; Haluskai Vilmos rézműves és Miskolczy Zsigmond kerekas mesterek.

A bizottság mindennek előtt megállapította, hogy a begyűlt összeg fele részben a kiállított munkák kitűnőbbjeinek, fele részben az iskolai jó magaviselet és szorgalomnak megjutalmazására fordítottassék. Azután a szakértők csoportokra oszolván lelkiismeretesen megvizsgálták a szakmájukhoz tartozó tárgyakat, s megállapították a jutalmazás fokozatát, melyek alapján kiállított munkáikért jutalmat nyertek:

a) A csizmadia: közül Korda Ágoston, Kónya Baláznál frtot, Bodó Gábor, Valadi Ráfaelnél 2 frtot. Pakucs József, Bagotai Ferencznél, Freizler Rudolf, Vén F. Istvánnál, Karaf György, Klusch Jánosnál, Santa Antal, Benedek Dénesnél Wagner György, Ambros Antalnál 1—1 frtot. Dicsérettel lettek kiüntetve: Biró József, Szőke Andrásnál és Pál József, Bálint Andrásnál.

b) A szabók közül: Dolcsik Béni, Bartha Istvánnál, 1 frt Nógrádi Iajos, Kropács Ferencznél 2 frt. Barabás Dániel, Ploncs Györgynél, Ferencz Zsigmond, Simota Ferencznél 1—1 frtot.

c) A cipészek közül: János Domokos, Kovács Dénesnél, Dóczy József, Holló Ignácznál 1—1 frtot. Dicsérettel nyertek: Márk Pál, Tuzson Eleknél, Csizsár István, Kropp Andrásnál, Csűrös Balázs, Rotbáher András, András János.

d) Az asztalosoktól: 1) Rátz József, Barabás Károlynál 2 frt. 2) Gál János, Becző Imrénél 1 forintot.

e) A fémiparosok közül: György I. Mihály, Ferenczi Károlynál, és Hartel Vilmos, Hartel Ferencznél Becző Ödön, Goldsmidtől és Virág Ede, 1—1 frtot, Wesz Edétől, valamint Zoi György, Egyed Gyula és Steinész János, Müller Bálinttól dicsérett.

Ugyiszintén dicsérettel lettek még kitüntetve: Sváb Sámuel, Szigeti Béla és Barabás József köztélverők, Benkő Pál, Miskolczi Zsigmondnál egy kerékért, Fischer András, Reiner Istvánnál egy magyar stýlben kivarrt bundáért, Földesi Gergely, Vitéz Adolfnál egy lábszák és lábpárnáért, Huber Rudolf, Csurl N.-nél jó kiflik és zsemlekért.

A jó magaviselet és szorgalmas tanulásért jutalmat nyertek: Miklós Imre, 1 frt. Benedek Dénes, és Lőte Ferencz 2—2 frtot. Karaf György, Timárs Dávid, Kósa Márton, Nagy Mózes, Bodó Gábor 1—1 frtot. Keresztes Lajos 2 frt. Nagy Imre Gál György, László Móríc, Weisz Mihály, Csiki János, Szele János, Dimény István, Leiner Sándor, Deregán János 1—1 frt. Szabó Lajos és Nagy József 50—50 krajczárt.

A vizsgák a szokottnál jóval látogatottabbak voltak. Különösen a kiállítás iránt oly élénk érdeklődés mutatkozott, hogy rövid másfél napi idő alatt közel száz iparos mester és segéd látogatta meg, s ezenfelül sokan tanulók s más érdeklődők. A kiállított tárgyak közül többet meg is vásároltak. A vizsgák és kiállítás mindnyájunkra nagyon kellemes benyomást tettek s e benyomás hatása alatt kívánjuk, hogy az iskola és műhely szövetségének emez üdvös kezdeménye mind szorosabbá és bensőbbé válván teremje meg hazai iparunk fejlesztése s az iparos osztály anyagi jólétének előmozdítása tekintetében a kívánt gyümölcsöket.

—i.

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület alapszabályai.

(Vége).

XI. A tisztikar.

15. §. A tisztikart alkotják: a) az egyesület elnöke, alelnökei, titkára, jegyzői, pénztárnoka, ellenőrei s jogtanácsosa.

1. Az elnök vezeti a közgyűléseket és az igazgató-választmány üléseit; képviseli kifelé az egyesületet; teljesíti ideiglenesen az 50 frt erejéig terjedő utalványozásokat; a fontosabb írásbeli érintkezéseket, valamint a választmány határozataiból kiadott s a jegyző által ellenjegyzett utalványozásokat aláírása mellett adja ki. Véletlen pénztárvizsgálatokat rendel el s gyakorolja mindazon jogokat és teljesíti mindazon kötelességeket, melyeket az alap- és ügykezelési szabályok ráruháznak.

2. Az alelnökök — kiknek száma közgyűlésről közgyűlésre határozandó meg — helyettesítik az elnököt.

3. A titkár az elnökséggel egyetértőleg vezeti az egyesület minden teendőjét; ő az egyesületi iroda főnöke.

4. A jegyzők vezetik az ülések jegyzőkönyvét; számok a szükséghez képest határoztatik meg.

5. A pénztárnok az ellenőrről közgyűlésileg megállapított szabályzat szerint kezeli az egylet vagyont.

6. A jogtanácsos az egylet jogügyi közege.

7. A vidéki választmányok elnökei az egyesület közgeivel leveleznek, javaslataikat és határozataikat az igazgató-választmányhoz terjesztik s az innen érkező átiratokat végrehajtják.

16. §. A titkár s a pénztárnok a közgyűlés által megállapítandó évi tiszteletdíjban részesülnek.

XII. Vidéki választmányok és körök.

17. §. Minden megye területén megyei, minden rendezett tanácsu vagy önálló törvényhatóságot képező városban, hol legalább 20 rendes tag lakik, külön városi választmány alakul.

E választmányok az alapszabályok és a közgyűlés által kijelölt keretben maguk állapítják meg munkakörüket, saját tisztikart, férfi vagy nő elnököt választanak. A megyei választmányok a rendezett tanácsu és önálló törvényhatósági joggal bíró városok kivételével, vezetik és ellenőrzik az illető megye területén levő összes vidéki körök működését.

A megyei választmányok feladata: a segélyre vagy jutalomra ajánlás; véleményadás a központi igazgató-választmány vagy az egyleti elnök felkeresésére oly ügyekben, melyek az egylet működési körébe tartoznak; a központi határozatok végrehajtása; félévenként jelentéstétel az igazgató-választmányhoz; a vidéki körök által tett kiadások és bevételek ellenőrzése; a vidéki javaslatok elbírálása s azoknak véleményes jelentés melletti felterjesztése a központi választmányhoz; a vidéki körök szervezése és azok működésének vezetése; a vidéki körökből begyűlt pénzek összegyűjtése és azoknak minden hó 10-ig az egylet pénztárnokához felterjesztése. A megyei és városi választmányok bevételeiből saját költségeikre és kiadásaikra 1/4 résznél többet nem fordíthatnak.

18. §. Vidéki kör alakulhat minden városban, minden kis és nagy községben, avagy több községből alakult körben, hol legalább 20 tag állandóan lakik.

A vidéki körök ügyeiket az általuk választandó tisztikarral a megyei választmány által alkotandó ügyrend szerint kezelik; az egylet számára tagokat, közmulatságok, felolvasás és gyűjtés útján pénzt gyűjtenek; felszedik a tagsági díjakat; a közgyűlés és a megyei választmány határozatait végrehajtják; a hozzájuk begyűlt pénzek és a nekik adott segélyezésről számadást vezetnek, eljárásukról félévenként a megyei választmányhoz jelentést tesznek s időközökben is tapasztalataikat a megyei választmány tudomására hozzák. A vidéki köröknél begyűlt pénzek minden hó végével a megyei választmány pénztárába beadandók.

XIII. Felosztás és főfelügyelet.

19. §. Ha a egyesület megszűnése idővel kikerülhetetlennek mutatkoznék a felosztási határozat érvényességére az összes, közgyűlésen szavazattal bíró

tagok 2/3-ának kell jelenlennie, midőn aztán 3/4 szótöbbség szükségeltetik. Ha azonban a kívánt szám ismételt egybehívásra sem gyűlne össze, harmadszor a közgyűlés végérvényesen határoz.

Föltéve azonban, hogy a közgyűlés már szabályszerűen megtartható nem lenne, az egyesület magán vagyona Kolozsvár városára oly feltétellel száll, hogy abból külön alapítványt alkotandó s kamatai az egyesület céljának megfelelő jutalmakra fordítandók. Az egyesület, működésének netaláni újra kezdése esetében az alaptőkét ismét visszaveszi s csak ha a működés megszüntetől 32 esztendő telt el, lesz az alap Kolozsvár jogerejű tulajdonává.

20. §. Ha az egyesület, avagy az igazgató-választmány az alapszabályokban meghatározott célt, eljárást, hatáskört meg nem tartaná, vagy működése által az egyesület vagyoni érdekeit, esetleg az államérdekeit veszélyeztetné: a m. kir. kormány az egyesületnek, illetőleg az igazgató-választmánynak működését azonnal felfüggesztheti és az azt követő szabályos vizsgálat eredményéhez képest az egyesületet vagy az igazgató-választmányt végleg fel is oszthatja, esetleg pedig az alapszabályok legpontosabb megtartására, különbeni felosztás terhe alatt kötelezheti.

Mindazon esetleg hozandó közgyűlési határozatok, melyek az alapszabályok megváltoztatását, az egylet felosztását s ez esetben a vagyonnak hováfordítását czélozzák, foganatosítás előtt a kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendők.

Az id. választmány nevében:

Kolozsvár, 1885. május 14-én.

Sándor József,
id. titkár.

Dr. Haller Károly,
id. elnök.

27,592 szám.

VII.

Látta a magy. királyi belügyminiszter.

Budapesten, 1885. évi május hó 21-én.

Tisza Kálmán s. k

Kulturegylet.

Ezen czímen ezennel állandó rovatot nyitunk az erdélyrészi magyar közművelődési egylet részére.

A brassói fiók f. hó 21-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor tartja alakuló közgyűlését, melyre a meghívók holnap küldetnek szét.

Eddig van 12 alapító, 125 rendes és 12 pártoló tag. kiknek közlését ezennel megkezdjük.

Alapítók: áll. elemi iskolai tantestület, Jakab József ügyvéd, Járosy János iparos, dr. Kádebő Ferencz ügyvéd, Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő és neje, Magyar társalgó egylet, Magyar polgári kör, Nagy István magánzó, Papp Ferencz butorgyártó, Száva Ödön ügyvéd-jelölt, Sztérenyi József-lapszerkesztő és dr. Weisz Ignác ügyvéd.

Az alapítók száma azonban remélhetőleg gyarapodni fog.

Rendes tagok: Adamy Adolf törvényszéki irnok, Adler L. Ph. kereskedő, Ágoston Lajos tanár, Alstädter Antal könyvkereskedő, Andrae Ede fővámhivatali ellenőr, Asztalos György tanár, Aronsohn Löbl kereskedő, Bournáz Ernő, Balogh Tamás s Baráczy Sándor tanárok, Biró Sándor vezetőtanító, Bauer János törvényszéki bíró, Borosnyai Dániel ügyvéd, Bisztray Károly törvényszéki bíró, Bene István törvényszéki irodaigazgató, Bartók Sándor trvszéki díjnok, Barta Gyula megyei utmester, Benedek Áron vendéglős, P. Bálint László Szt-Ferencz-rendi zárdafőnök.

(Folytatás következik.)

T a n ü g y.

— A népiskolai reáltanításról. —

Mióta a népiskolai közoktatás tárgyában hozott 1868 iki 38. t. cz. a realismereteknek bizonyos terjedelmű tanítását a népiskolában kötelezővé tették, azóta nem mult el talán nap, melyen a realismeretek egyik s másik ágát tárgyzó népiskolai tankönyvvel ne találkoznánk.

En a népiskolai tankönyvirás terén kifejtett e sürgős-forgást, hogy ne mondjam lázas tevékenységet semmi szín alatt sem látom indokoltnak.

Nem látom pedig indokoltnak két igen fontos okból: mert azokban nincs kifejezve a népiskolai reáltanítás elé tűzött cél, másodsor, mert a cél eléérése a legjobb népiskolai tankönyvnél is áldást hozóban értékesíthető az olvasókönyv.

E két állításom az, melyet kellő világításba helyezni ezuttal megkísérlem.

Előbb azonban lássuk a népiskolai reáltanítás elé tűzött célt.

A cél tudvalevőleg kettős: alaki és tárgyi. Elértük azt, ha tanításunk a gyermek értelmi, és érzelmi világára fejlesztőleg, nemesítőleg hat; ezt, ha oly ismereteknek juttatjuk birtokába, melyeket jövőendő életpályáján haszonnal értékesíthet.

S már most kérdem: hol van az a népiskolai tankönyv, melylyel a népisk. reáltanítás elé tűzött e célt megközelíthetők?

Megvallom, hogy e kérdésre legkévesbbé sem tudhatok megnyugtató felelet adni.

Vagy az imént említett fontos alaki cél szolgáltatában állónak tekinthetjük-e ama népiskolai tankönyvet, mely pld. a természetrajz tanításában előbb a természeti testek 3 országával, osztályaival, rendjeivel ismerteti meg s csak azután tér át az egyes állat-, növény- és ásványtani egyedek ismertetésére?...

Nem! a mely tankönyv dedukál a helyett, hogy indukálna, a mely még a tanításnak legsarkalatosabb elveivel sem számolt: — haladj az ismertről az ismeretlenre, a közelebbiről a távolabbira, a szemlétről az elvontra! — annak szellemképző erőt nem tulajdoníthatunk.

Ilyen tankönyvekkel pedig ugyancsak el vannak árasztva népiskoláink.

A reáltanítás elé tűzött tárgyi cél meg épen olyan követelmény, melyet a legjobb, a leglelkismeretesebb tankönyvíró sem juttathat tankönyvében kifejezésre.

Miért?

A tárgyi cél megköveteli, hogy a tanítás legyen a növendék jövőendő életpályájához alkalmazott: szóval, hogy a tanítás legyen egyéni. E szerint más lesz a reáltanítási tananyag a falusi s más a városi iskolában. Más a leány- s ismét más a fiúiskolákban. Kevesebb az egy tanító vezetése alatt álló hatosztályu népiskolában; terjedelmesebb a több tanulóval bírókban.

Mint láthatjuk tehát a reáliák elé tűzött tárgyi cél szempontjából csakis olyan tankönyveket vihetnénk be iskoláinkba, melyek az egyes iskolák specziális viszonyainak teljesen megfelelnek, tehát melyeket kiki haszonnal értékesíthet iskolájában.

Minthogy azonban ily tankönyvek szerkesztése ugy a dolog szellemi, mint anyagi oldalát tekintve csaknem a lehetetlenséggel határos, azért nincs más mód, mint az olvasókönyvekhez folyamadnunk. Az én nézetem szerint ez az az egyetlen eszköz, melylyel a reáltanítás elé tűzött célt elérhetjük.

(Vége következik.)

A közönség köréből. *)

A deákság. **)

A közmegfigyelés, hogy tanuló ifjuságunk körében bizonyos vadulásnak indulás észlelhető, szomorú bebizonyítást nyer az alsó sétatéri zene produkciók alkalmával. Már kora este valóságos rohammal foglalják el a zene-pavillon körüli padokat, a melyekbe olyan jogérzettel beletelepesznek, mintha azok kizárólag s épen 13—17 esztendőes gyerkőcöknek készültek volna. Késérőn csalódnék ama őszbe borult agg, ki élte végső napjait felüdítendő s fájdalmait néhány pillanatra enyhítendő a zene körül keresne pihenő helyet. A helyátengedés illeme öregebbeknek, nőknek, ez teljesen terra incognita. Hát még milyen ezen fiatal legényeknek a magaviselete! Meglátszik-e rajtuk a nevelés nyoma, meg-e a magasabb műveltségre való előkészülés? Uram fia, mindezekből épen semmi sem! —

Ellenkezőleg ép az tűnik ki példátlan hetyke comportatiójokból, mintha a cynikus hányavetiség s a betegesen beleképzelt heroizmus s bölcsesség és tudomány symboluma volna. Merész és szemtelen tekintettel belevicsorognak a lányok szemébe, majd éretlen ötleteik fölött zajos röhögésbe törnek ki, majd ismét dohányfüstöt böfögve ki szájukból, lábat lábra, de czombra csapva kihívó poszturáikban arczatlan gyönyörködnek, és kihívó tüntető modorral kierőszakolják a közönség figyelmét, melynek mélyebben gondolkodó része megvetéssel fordul el e sivár krimászoktól.

Egy más rész ismét durva taszigálódások s furakodások közt beletolakodik a közönség közé, frivol megjegyzéseit hangos nevetéssel kísérvé. A felső téren plane az éretlen physiognomiák egész phalanxot képeznek s rettentő merészséggel fixirozzák a felalásatolókat és hogy az alak teljes legyen, idétlen szenvelkedés között igazítja minduntalan czwikkerjét.

Hát a mit eddig nem tudtak, tudják meg, hogy térzene nem ily célból s nem ilyen magaviseletű gyermekek számára van rendezve. A fiuk menjenek ki szabad óráikban a zöldbe, az erdőbe, a hegyekre, edzzék izmaikat s gyönyörködjenek koruknak megfelelő ártatlan szórakozásokban, a minők: ének, zene, labdázás, tornázás, lőtás-futás stb. a mint azt mi tettük a legkésőbb gymnasista korunkban is.

Ha pedig még is méltóztatta a tejes szájának orrát a közönségbe beledugni, akkor már modest és

*) Az ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

**) Adjuk ezen felszólalást — habár kissé kemény hangban van tartva, hogy lássa az illető érdekelt fiatal, hogy viselete, mily megbotránkoztató. Szerk.

illemes fellépésével árulja el a gondos szülők, a haza jövő sorsát szívükön hordozó férfiak előtt, hogy komoly törekvés jövőjét hordják magukban, s miután tudni még nem tudhatják, de legalább sejtik már, hogy magasabb feladatok megoldására vállalkoznak. Ha még ez így tovább is tart, biz' isten megéltük azt, mert csak egy lépés hiányzik, hogy az éretlen tanuló ifjúság, a mint már szomorú példa volt is rá, de hál' istennek csak egy esetben, oly utcai gyönyörökre vetemedik, a melyeket csak a bakák, közhuszárok és kocsisok merészelnek aranzsirozni közmegegyezésre. Hogy a korcsmázás endemikus a tanuló ifjúságnál, az is ismeretes dolog, sőt van tudomásunk arról is, hogy van helyben egy tanintézet, mely betenként bizonyos napon azt — mi okból, nem értjük — meg is engedi, nem szólva színházi tüntetésekről stb.

Voltunk szemtanúi olyan tanulóifju-majálisnak, a hol az »Ausgelassenheit« az ittasságig diadalt ült a tanárok szeme láttára, hogy egy másik tanintézet az ily diadaljárások megakadályozása végett az ugynevezett majálisokat — a mit mi nagyon is dicső-rünk — végleg beszüntette.

E sokszor közbeszéd tárgyát képező s megfigyelt igen szomorú thema kell, hogy az éretlen fiúk saját jövőjük érdekében okvetlen az illető intéző körök által erélyesen megoldassék. Azt hajlandók hinni egyáltalán nem vagyunk, hogy ily magaviselet ápolóiszó- s példával magok a tanárok volnának, sőt el akarjuk hinni, hogy ők maguk is társadalmi életükben ép ellenkezőjét hirdetik, mert exempla trahunt — de mint a tömeges példa mutatja, igen kevés, mi több semmi sikerrel. Hogy, mint a német mondja, hol van a kutya eltemetve, egyelőre nem kutatjuk, nem is léven feladatunk, sem szakmánk. És ha a gymnasiumok igazgatói s tanárai azon szomorú meggyőződésre jutnának, hogy a tantermen kívül mi behatással sincsenek a fiatal legényekre, hát akkor engedjék át a tért ezen a téren a rendőrségnek, mely a hivatlan toladókat s botrányszerzőket, ha kell, szigorú fellépéssel is rendreutasítja, illemre, társadalmi maníerára becsültre tanítja.

A tanuló ifjúság, ugylátszik, a ledérség csalánszorujáért versenyez. (k.)

Helyi és vidéki hírek.

Gróf Schweinitz Gyula, megyénk közigazgatási előadója bevégezte németországi körutját, mely nagy sikert jósol. Nem rég előadást tartott Stuttgartban, a melyről a »Stuttgarter Tageblatt« így ír: Gróf Schweinitz (Kolozsvárról) a kereskedelmi-geographiai egyesület különféle tagjainak jelenlétében rendkívül érdekesítően adta elő azon előnyös viszonyokat, melyek Erdélyben és különösen Brassó megyében kínálkoznak német vállalkozók és tőke részére különféle iparágakban, nevezetesen gazdasági gépek, szerszámok, finomabb posztók, kötél- s agyagárak gyártásában. A magyar kormány készséggel tenné a lehető könnyítéseket s engedményeket.

A brassói m. kir. áll. elemi iskolák tanítótestülete, mint örömmel értesülünk, közelebből tartott ülésében elhatározta, hogy az »Erdélyrészi közmívelődési egyesületnek« alapítótagja lesz. A 100 frt. tagsági díj talán már utban is van rendeltetése helyére. Eljen a derék testület!

Nem szorul dicsőre, ha igaz a brassói magyar ág. hitv. egyház néhány tagjainak azon buzgókodása, mely szerint az »Erdélyi kultur-egylet«-bemint alapító tagok akarják beléptetni 100 frttal az egyházközséget. Példájukat követhetnek a ref. és r. kath. magyar egyházak is.

A helybeli m. kir. állami polgári iskolákban, mint azt lapunk egyik közelebbi számában jeleztük volt, az ének- és zenevizsgálatok folyó hó 14-én d. u. 3—5 óráig tartattak meg szép számú közönség jelenlétében, a polgári iskola nagy termében. Minthogy célunk az összes helyi állami iskolák vizsgáiról szakértői vélemény alapján kimerítő referátát közölni, most csak annyit jegyzünk meg általánosságban, hogy a jelen évi ének- és zenevizsga a diletánsok és szakértőkre az előbbi évekhez hasonló benyomást, hatást eszközölt.

Frank Lipót karnagy és zongoratanító zongoraiskolájának első osztálya (kisebb növendékek) tegnap este 8 órakor tartotta meg ez évi fővizsgáját a Rózsa-piaczon 578. h. sz. a. zongora iskola nagytermében. Az egybegyűlt nagyszámú és szép közönség folytonos és méltányos tapssal tüntette ki a mintegy 30 vizsgázó

növendéket, melyek 6—14 évesek, különféle nemzeti-ségű családból valának. A siker teljesen kielégítőnek mondható és bátran ajánljuk ezen jól szervezett zongoraiskolát a t. szülőknek és gyámoknak a városban és vidéken! A második osztálynak (nagyobb növendékek) vizsgája a napokban fog ugyanott megtartatni, melyre a műsorozat kívánságra megküldetik.

Freitag Kerestély Róbert poroszországi naumburgi születésű és honossága mézárossegéd, 60 éves nőtnen, ki idevaló mézáros Vocet Jánosnál 30 év óta munkában állott, ma reggeli 8 órakor saját maga egy éles késsel a jobb- és balkarján az inakat elvágta és csak is a gyorsan nyert orvosi segély óvta meg őt a rögtöni haláltól. A nagy életveszélyben forgó az itteni városi kórházba szállítottatott. Ezen öngyilkossági kísérlet oka, hogy állítólag munkaadója őt el akarta bocsátani és ő érvényes utlevéllel nem bírván, a jövő következményektől félt, mi őt annyira kétségbe ejtette.

Gyűlés. A brassai iparos ifjak egyletének választmánya f. hó 14-én ülést tartván, elhatározta, hogy folyamodik az országos kiállítás elnökségéhez: tétet-nék lehetővé, hogy 3—4 iparos-segéd a kiállítás tanulmányozására Budapestre mehessen. Ugyane gyűlésen választatott meg az egylet jegyzőjévé Rozsondai János betűszedő.

— Szini referádánk a Polgár-társulat szombati (»Furcsa háború«) és vasárnapi (»Utolsó zsidó«) előadásairól térszűke miatt kimaradt s azt csak jövő szá-munkban hozhatjuk, miért szíves elnézést kérünk t. olvasóinktól.

Kossuth Lajos Nápolyban. Kossuth Lajos Turinból lakását áthelyezi Nápolyba. Okot erre az szolgáltat, hogy fia, Lajos, az olaszországi vasútigazgató-ságnál az eddiginél még magasabb állást foglalván el, Turinból Nápolyba helyeztetett át, s az atya követni akarja fiát, kivél eddig is együtt lakott.

A kolera Spanyolországban. Az orvosokból és tudósokból álló bizottság Alberipuebe érkezett, hol 159 koleraeset fordult elő, melyek közül 59 halálos kimenetelű volt. A járvány kiütése óta 342 személyt oltottak be, kik közül hárman kolerában megbetegedtek és egy a járvány áldozata lett.

Felelős szerkesztő: Szerényi József.
Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

HIRDETMÉNYEK.

H i r d e t m é n y.

Egy 8 és egy 6 lóerejű, a legjobb karban levő és aránylag keveset használt *Robey és Társa-féle gőzcséplőgép* a hozzá tartozó kazánokkal és mindennemű felszereléssel rendkívül olcsó árban és esetleg igen kedvező feltételek mellett eladó. — Megtekinthető Uzonban Mantsu Theodornál.

Ugy szintén egy a legjobb karban levő, rendkívül erős szerkezetű, 20 lóerejű *Locomobil, darmstadti gyártmány*, továbbá 2 velencei módozatra fából épült *fűrészfűrész Gatter* egy és két késre alkalmazható, azonkívül egy *kőfűrész asztalostól*, egy *fűrészfogvágó gép*, egy *fűrészélesztő gép* és többnemű fűrésztelephez szükségeseltető eszközök jutányos áron eladók. — Értekezhetni a tulajdonos

Malcher Mórnál, Brassóban

(88) 14 —

Schmidt R. és társa Brassóban

Nagy-utca, 536. sz. a.,

CLAYTON és SHUTTLEWORTH képviselői s raktára

ajánlják mezőgazdasági gépraktárukat.

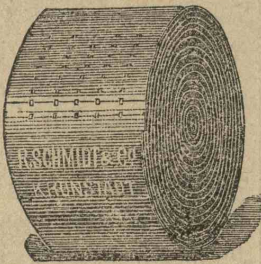
Valamennyi a honi földmívelésnél alkalmazott gépek mindenkor raktáron vannak s a legolcsóbb gyári árak mellett kaphatók.

Külön alkatrészek gőzcséplőgépek számára.

Legjobb

géphajtó-

kilója

magvasbőr

s z i j a k,

3 frt 50 kr.

Szijasavak, — Harris-szijasapcsolók, — gummi-lemezek, kazán buvolyuk-zsinórok, gummi- és kendertömlők, továbbá

gépkenő-olaj

(Ragósine-olaj, a legkitűnőbb, csomagolással à 38 frt. — 1/2 kiló),

tűzfecskendők, szivattyúk, malomszerszámok stb.

nagy mennyiségben kaphatók. (142) 1 3

Biztos kereset!

Mindenki tőke és kockázat (risico) nélkül osztrák-magyar állam- és díjsorsjegyek részletfizetés melletti eladása által az 1883. évi XXXI. törv.-cikk szerint

havonta 100—300 frtot kereshet

nálunk. — Ajánlatok a jelen foglalkozás megnevezésével intézendők:

A fővárosi váltótűzlet-társaság
ADLER és társához Budapest.

(122.a)

6-6

(141a) 1 *

Budapesti
kiállítási **SORSJEGYEK** á 1 ft.

SORSJEGY 10 ft. 4000
nyeremény

Főnyeremény
100.000 ft.
mely 1% levonással, azaz
99.000 ft. készpénzben

Az 1885-iki budapesti országos kiállítás
sorsjáték-kezelősege
Budapest, Andrassy-ut 43.
Sorsjegyek kaphatók ezen lap kiadói vatalában.